

به نام خالق اندیشه

پژوهشکده علوم شناختی و مغز

فرم اطلاع رسانی دفاع از پایان نامه دوره کارشناسی ارشد

نام و نام خانوادگی دانشجو	رشته تحصیلی	استاد راهنما	استاد مشاوره
زهرا جیحونیان	توانبخشی شناختی	دکتر رضا خسروآبادی	

عنوان پایان نامه: تاثیر مداخله بیوفیدبک والقای استرس بر عملکرد زنان در آزمون شبکه توجه

چکیده: استرس حاد با فعال سازی محور هیپوتالاموس - هیپوفیز - آدرنال و ترشح هورمون های مربوطه از این غده ها، می تواند تغییرات گسترده ای در کارکردهای شناختی گوناگون انسان ایجاد کند. توجه نیز یکی از کارکردهای بسیار مهمی است که ممکن است تحت تأثیر استرس تغییر یابد. از سوی دیگر، بیوفیدبک فیزیولوژیکی به عنوان ابزاری مهم در توان بخشی، می تواند با کاهش برانگیختگی فیزیولوژیک مرتبط با استرس، کارکردهای شناختی، به ویژه توجه را بهبود ببخشد. چارچوب نظری این مطالعه در مبحث «توجه»، نظریه پوزنر است. پوزنر، توجه را دارای سه مؤلفه هشدار، جهت یابی و کنترل اجرایی می داند که در تعامل با یکدیگر «شبکه توجه» را شکل می دهند. پوزنر و همکارانش برای سنجش این سه مؤلفه، «آزمون شبکه توجه» را طراحی کرده اند. این مطالعه به بررسی اثربخشی دو مداخله بر عملکرد زنان در آزمون شبکه توجه پرداخته است. مداخلات عبارتند از: ۱. القای استرس حاد با استفاده از «آزمون استرس اجتماعی تریر»؛ و ۲. مداخله بیوفیدبک فیزیولوژیکی. در این پژوهش، ۲۵ داوطلب زن شرکت کردند که بر اساس معیارهای ورود (شامل دو پرسش نامه سلامت روان گلدبرگ و افسردگی، اضطراب و استرس) دارای سلامت روان نسبی تشخیص داده شدند. این معیار به منظور انتخاب شرکت کنندگان از گروه نرمال (از نظر سلامت روان و جسم) در نظر گرفته شد. معیارهای خروج از مطالعه شامل خستگی و عدم تمرکز در طول آزمون بود. همچنین، شرکت کنندگان نباید طی ۲۴ ساعت پیش از اجرای آزمون، سیگار یا کافئین مصرف می کردند؛ زیرا مداخله استرس در پژوهش ممکن است با اثرات نیکوتین و کافئین تداخل پیدا کند. هر یک از ۲۵ شرکت کننده در سه وضعیت (بدون مداخله، مداخله استرس و مداخله بیوفیدبک) بررسی شدند. ابتدا برای تعیین سطح پایه، آزمون شبکه توجه اجرا شد. پس از حدود ۲۰ دقیقه، مجدداً همان آزمون انجام شد که معرف وضعیت بدون مداخله بود. سپس، آزمون استرس اجتماعی تریر به عنوان مداخله استرس اجرا شد و بلافاصله پس از آن، آزمون شبکه توجه تکرار گردید. این مداخله نیز حدود ۲۰ دقیقه زمان برد. پس از آن، آزمودنی ها تحت مداخله بیوفیدبک تنفسی و ضربان قلب قرار گرفتند و با تمرکز بر فیزیولوژی بدن خود، تنفس دیافراگمی را فرا گرفتند. این مداخله نیز حدود ۲۰ دقیقه به طول انجامید و در نهایت، بار دیگر آزمون شبکه توجه در شرایط پس از مداخله اجرا شد. مقایسه نتایج هر مرحله با مرحله قبلی صورت گرفت. تمام مراحل به صورت پیوسته اجرا شد و کل فرآیند حدود ۲ ساعت و ۲۰ دقیقه به طول انجامید. تحلیل آماری داده ها با نرم افزار SPSS نسخه ۲۷ انجام شد. یافته های پژوهش نشان داد که تفاوت هایی در شاخص های آماری توصیفی مانند میانگین و میانه متغیرهای خروجی آزمون شبکه توجه در مراحل مختلف مشاهده می شود. همچنین، آزمون های آماری آنالیز واریانس با اندازه گیری مکرر و فریدمن، وجود تفاوت معنادار در برخی شاخص ها را تأیید کردند. با این حال، آزمون های تعقیبی بونفرونی و LSD برای شاخص های دارای توزیع نرمال و آزمون ویلکاکسون برای شاخص های دارای توزیع غیرنرمال نشان دادند که تنها بین مرحله اول و سایر مراحل، تفاوت معنادار وجود دارد ($p < 0.05$). این نتایج بیانگر آن است که مداخلات اثر چندانی نداشته اند و انجام پژوهش های بیش تر با نسخه های متفاوت آزمون شبکه توجه یا انواع گوناگون بیوفیدبک و دیگر روش های القای استرس حاد، ضروری به نظر می رسد.

تاریخ وساعت و مکان برگزاری جلسه دفاع: ۱۴۰۱/۶/۱۵_ شنبه_ تالار سلام